

Statsforvalteren i Agder

Forslag til vern av Kvåsfossen naturreservat
(utvidelse) i Lyngdal kommune og Kviteflogi
naturreservat (utvidelse) i Bygland kommune

Agder fylke

Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave januar 2026

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	4
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	5
Inngrep	5
Planteliv	5
Dyreliv	5
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Kulturminner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	8
Planstatus	8
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Kviteflogi naturreservat (utvidelse)	8
Kvåsfossen naturreservat (utvidelse)	9
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	10
Kviteflogi naturreservat (utvidelse)	10
Kvåsfossen naturreservat (utvidelse)	11
Områdebeskrivelser	11
Kviteflogi naturreservat (utvidelse)	11
Kvåsfossen naturreservat (utvidelse)	11
Verneforskrifter	13
Forskrift om vern av Kviteflogi naturreservat, Bygland kommune, Agder	13
Forskrift om vern av Kvåsfossen naturresevat, Lyngdal kommune, Agder	16

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut forslag til verneplan for utvidelse av Kvåsfossen naturreservat i Lyngdal kommune og utvidelse av Kviteflogi naturreservat i Bygland kommune på lokal og sentral høring.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 30.03.2026

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 31. desember 2025, er om lag 5,5 % av all skog, og av dette, noe over 4,2 % av den produktive skogen i Norge vernet, jf. tall fra Klima- og miljødepartementet. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et av satsingsområdene er at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, «Evaluerings av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002).

Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som viktige for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensning, verneforskrifter og økonomisk kompensasjon. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). For de aller fleste verneprosessene i Agder gjennomføres dialog om avgrensning og utforming av verneforskrift samt forhandlinger om økonomisk kompensasjon parallelt med saksbehandling etter naturmangfoldloven. En slik saksgang er da godkjent av skogeier. Begge verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra skogeiere.

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i verneforslaget for utvidelse av Kvåsfossen naturreservat, ble kartlagt av Biorehab Klepsland den 17. oktober 2023. Vernekvalitetene er knyttet til gammel og storvokst lindeskog nordøst i utvidelsesområdet samt lågurt-eikeskog med innslag av rik almlindeskog med ask. Det finnes også store eiketrær spredd innenfor verneforslaget. Verneforslaget for utvidelse av Kviteflogi naturreservat ble kartlagt for verneverdier i skog den 13.juni 2022.

Verneverdiene i utvidelsesområdet er høyest på sør- og sørøstsiden av Skåmåni der skogen til dels

har bekkekløftpreg samt videre østover i Urdalen. Granskogen sør for Skåmåni er storvokst og kompakt, og vokser på relativt høy bonitet. I Urdalen er verneverdiene knyttet til innslag av rikere blandingsskog. Innenfor utvidelsesområdet finnes det også delområder med gammel, temmelig skrinn og høytliggende furudominert skog, der det er betydelig innslag av kontinuitetselement i form av gamle trær og død ved.

For nærmere beskrivelse av de foreslåtte verneområdene samt hovedinnholdet i den naturfaglige registreringen, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet. Statsforvalteren kan sende deg den naturfaglige rapporten i sin helhet, dersom det er ønskelig.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. De foreslåtte utvidelsesområdene som inngår i denne høringen, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvskog av ulike utforminger og med innslag av de trua naturtypene frisk rik edelløvskog og lågurt-edelløvskog. Utvidelsesområdet i tilknytning til Kvåsfossen naturreservat vil også ha en viktig funksjon som leveområde for den sjeldne arten edeltjærekjuke som finnes på læger av lind og alm i gammel edellauskog, og andre rødlista arter sopp og lav. Verneformålet i den foreslåtte utvidelsen av Kvitefloi naturreservat er knyttet opp mot rik blandingsskog i lavlandet samt gammel granskog med bekkekløftpreg. Utvidelser av Kviteflogi naturreservat og Kvåsfossen naturreservat, tilfredsstiller etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i det aktuelle området som blir vernet. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting, og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt i et naturreservat. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrifter og vernekart for de to utvidelsesområdene ved Kvåsfossen og Kviteflogi. Forslag til verneforskrifter sendes på høring sammen med verneplan/høringsdokument og utkast til vernekart. Nye forhold som blir kjent om de foreslåtte verneområdene og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekartet etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at både høringsinstansene og skogeierne selv, eller gjennom skogeierforening, kommer med konkrete innspill til den aktuelle verneforskriften og vernekartet som ligger ute til høring. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig og konkret oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdene, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, deponering av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i et naturreservat. Eksisterende bygninger og veier kan vedlikeholdes opp til den standarden de hadde på vernetidspunktet, men det legges i utgangspunktet ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, er dette spesifisert i verneforskriften og det forutsettes at gjenoppføring skjer innenfor rammen av den størrelsen og utformingen som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbilveier, traktorveier/traktorsleper, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke lenger være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i naturreservatene som nå foreslås vernet. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i de to naturreservatene som foreslås utvidet. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsel til fots og på ski i verneområdene er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest forbudt i det foreslåtte verneområdet, utenom på eksisterende stier og veier.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er flere av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg og hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av felt storvilt dersom det er nødvendig. Slike kjøretøy er definert som ATV med belter eller elgtrekker/jernhest. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være anledning til å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålene innenfor utvidelsesområdene i Kvåsfossen og Kviteflogi naturreservat som nå sendes på høring, er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at skogen skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det registrerte artsmangfoldet er heller ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite i utvidelsesområdet ved Kviteflogi. Innenfor Kvåsfossen

naturreservat er situasjonen en annen. Sørøst i det foreslåtte utvidelsesområdet av naturreservatet er det registrert et naturområde på om lag 13 daa som består av innplantet gran/treplantasje. Det aktuelle arealet har opprinnelig vært edellauvskog. For å unngå at grana sprer seg videre inn i naturreservatet og blir en trussel mot verneverdiene i edelløvskogen samt som restaureringstiltak for å legge til rette for reetablering av opprinnelig edellauvskog, vil det på noe sikt bli gjennomført skjøtselstiltak ved at grana tas ut. Det er også registrert det fremmede treslaget bøk innenfor utvidelsesområdet, og det vil også bli vurdering om det er nødvendig å iverksette tiltak mot spredning av denne arten også. Antagelig vil det også være behov for å fjerne granplantasjer og/eller granoppslag andre steder innenfor Kvåsfossen naturreservat også, og Statsforvalteren vil derfor utarbeide en forvaltningsplan for området.

Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene, og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrifter åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene.

Kulturminner

Det finnes ofte kulturminner innenfor foreslåtte verneområder. Dette kan for eksempel være gravhauger, gamle hustufter, ruiner mm. Etter søknad vil man imidlertid kunne få tillatelse til å sette i stand/reparere, vedlikeholde og skjøtte slike kulturminner. Det er Agder fylkeskommune, Kulturhistorisk museum og Riksantikvaren som er myndighet for automatisk fredete, vedtaksfredete eller på andre måter fredete kulturminner etter kulturminneloven. Vi minner derfor om at istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner også er søknadspliktig etter kulturminneloven i tillegg til verneforskriften for det enkelte naturreservat.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår nå en prosess hvor kommunene blir tilbudt å få forvaltningsmyndighet for verneområder innen kommunens grenser. Statsforvalteren ber derfor om at Lyngdal kommune og Bygland kommune, i sitt høringssvar, eller på annen måte, gir en skriftlig tilbakemelding på om de ønsker å få forvaltningsansvaret for Skifjell naturreservat som nå er på høring. Vi bemerker i denne sammenheng, at dersom kommunen takker ja til dette området, innebærer det at de også vil overta forvaltningsansvaret for de andre mindre naturreservatene i kommunen som ikke allerede har lokal forvaltningsordning. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for Kviteflogi naturreservat og Kvåsfossen naturreservat blir endelig bestemt av Miljødirektoratet kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det foreslåtte verneområdet ved Kvåsfossen ble taksert den 15.05.2025. Utvidelsesområdet av Kviteflogi naturreservat ble taksert den 28.10.2024. Signerte avtaler om erstatning må være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av områdene. Når erstatningssum er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Planstatus

Verneforslaget for utvidelse av Kviteflogi naturreservat er i kommunenplanens arealdel for Bygland kommune avsatt til LNFR-område. Den foreslåtte utvidelsen er i sin helhet også underlagt hensynssone «*ras og skredfare*».

Verneforslaget for utvidelse av Kvåsfossen naturreservat er i kommuneplanens arealdel for Lyngdal kommune avsatt til LNFR-område. Strekningen av verneforslaget som ligger nærmest Lyngdalselva/Lygna er i tillegg omfattet av hensynssone vernet vassdrag.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte oppstart av verneprosess for utvidelse av Kviteflogi den 18.11.2024. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til skogeierne og øvrige berørte parter; deriblant Bygland kommune, Agder fylkeskommune, Glitre Nett AS samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Oppstartsmeldingen ble også sendt til berørte regionale etater og interesseforeninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert Setesdølen og Agderposten.

Det ble meldt oppstart av verneprosess for utvidelse av Kvåsfossen naturreservat den 30.04.2025. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til skogeiere og skogeierforening og øvrige berørte parter som Lyngdal kommune, Glitre Nett AS, Direktoratet for mineralforvaltning, Kvås idrettslag samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. I tillegg ble oppstartsmeldingen sendt til berørte regionale etater og interesseforeninger.

Det kom samlet inn fem innspill til oppstartsmeldingen for utvidelse av Kviteflogi naturreservat, og tre innspill til oppstartsmeldingen for utvidelse av Kvåsfossen naturreservat. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av innspillene til det enkelte verneområdet, følger nedenfor.

Sammendrag av innkomne innspill

Kviteflogi naturreservat (utvidelse)

Eivind Dalseg pva. grunneierne Mardon Severinsen, Roald Klungland, Lars Gunnar Skomedal Sangesland, Olav Skreland og Egil Haugaa peker på at grunneierne har vesentlige interesser knyttet til utnyttelse av sine fallretter i Skåmåni innenfor området som er foreslått vern i oppstartsmeldingen. Innspillet viser til at det tidligere er lagt ned store ressurser i arbeidet med å etablere mikrokraftverk i Skåmåni. Det ble søkt om konsesjon for etablering av et slikt kraftverk i

2019, men denne ble avslått av NVE fordi deler av Skåmåni ligger innenfor verneplan for vassdrag Njardarheim. Grunneierne mener at avgjørelsen om å avslå konsesjonssøknaden er feil, og jobber videre med søknaden. De viser til at avgrensningen av Njardarheim er tilfeldig, og at vassdragsvern ikke skal være til hinder for utbygging av minikraftverk med effekt på opptil 1 MW). Grunneierne mener at utvidelse av Kviteflogi naturreservat som omfatter bekkekløfta vil komme i vesentlig konflikt med muligheten som de har til å utnytte fallet i Skåmåni, sett i lys av deres fallrettigheter. De krever derfor at elvedalen tas ut av den planlagte utvidelsen av naturreservatet. De peker på at elva over svært lang tid, har vært utnyttet som ressurs lokalt, og at de ikke ønsker å miste denne retten uten kompensasjon.

Grunneierne ser også potensiale for konflikt knyttet til framtidig vedlikehold og utbedring av veien opp Skomekleiva. Denne veien har mange rasfarlige partier, og krever tidvis større utbedringer.

Grunneierne viser også til Bygland kommunes uttalelse til den forrige utvidelsesprosessen av Kviteflogi naturreservat, der kommunen påpekte at areal som i framtiden kan gi grunnlag for kraft- og tømmerproduksjon ikke bør båndlegges. Grunneierne stiller seg bak kommunens uttalelse, og ber om at arealet i og rundt elvedalen tas ut av verneforslaget. De ber også om å bli holdt orienterte om videre saksgang.

Bygland kommune viser i sitt innspill til at området nord for Skåmåni er starten på skogsbilveganleggene som er etablert på Skomeheia. Ut fra kartet vedlagt oppstartsmeldingen kan det se ut til at foreslått vernegrense går helt inn mot dagens skogsbilveg. Vern helt inntil vegen vil kunne være utfordrende for framtidig vedlikehold eller oppgradering på vegen. Kommunen viser videre til at veien ligger inne som en fremtidig mulig vegløsning over til Åseral i kommuneplanens arealdel. I innspillet peker kommunen på at Skåmåni ligger innenfor verna vassdrag «*Njardarheim*», men likevel er vurdert bygd ut til vannkraft. Det har tidligere vært søkt om konsesjon for utbygging i vassdraget, men dette ble avslått av Norges Vassdrags- og energidirektorat i 2019. Avslaget ble stadfestet av OED den 26.03.2021. Kommunen viser til at de har lagt området inn i kommuneplanens arealdel som ei elv det kan bli aktuelt å bygge ut i framtiden.

Statnett SF har kommet med innspill om at den foreslåtte utvidelsen av Kviteflogi naturreservat ikke berører deres anlegg eller planer. Statnett har derfor ingen bemerkninger til at området vernes som foreslått i oppstartsmeldingen.

Glitre Nett AS har ingen merknader til den foreslåtte utvidelsen av Kviteflogi naturreservat i Bygland kommune.

Språkrådet har ingen merknader til at navnet «*Kviteflogi naturreservat*» videreføres som navn på det utvidede verneområdet.

Kvåsfossen naturreservat (utvidelse)

Statnett SF viser i sitt innspill til at verneforslaget for utvidelse av Kvåsfossen naturreservat ikke berører deres anlegg eller planer. Statnett har derfor ingen bemerkninger til vern av området som foreslått i oppstartsmeldingen.

Glitre Nett AS viser i sitt innspill til at de har anlegg ved Kvåsfossen naturreservat, og ber om at følgende forhold må tas hensyn til ved utforming av verneforskriften:

- Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, herunder rett til å rydde alt skogvirke som vokser opp i ryddebeltet samt rett til å foreta sikringshogst utenfor ryddebelter der dette anses som farlig for anleggene.
- Oppgradering/fornyning av kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt.
- Endring av mastepunktet, dvs. mastetype/mastehøyde og evt. for flytting av mastepunktet dersom det er hensiktsmessig.
- Nødvendig transport i terrenget med nødvendig motorisert kjøretøy for å komme frem til anleggene, både i byggeforbudsbeltet og utenfor. Dette gjelder også transport inn/ut i området ved vedlikehold og ombygging av anlegget.

I tillegg ber Glitre Nett om at Forvaltningsmyndigheten for verneområdet må kunne gi tillatelse til etablering av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg.

Norges Vassdrags- og energidirektorat har vurdert oppstartsmeldingen for foreslått utvidelse av Kvåsfossen naturreservat med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner mm. Så langt kjenner ikke NVE til at energi- og vassdragsinteresser blir berørt av verneforslaget, men de viser til at det er både transmisjons- og distribusjonsnett innenfor eksisterende Kvåsfossen naturreservat. NVE ber derfor områdekonsesjonær, Glitre Nett AS, om å uttale seg om deres eksisterende anlegg og fremtidige planer i området.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Kviteflogi naturreservat (utvidelse)

Statsforvalteren mener det ikke er nødvendig å kommentere innspillene fra **Statnett SF**, **Glitre Nett AS** og **Språkrådet** noe nærmere da disse ikke hadde noen merknader til utvidelse av Kviteflogi naturreservat som foreslått i oppstartsmeldingen.

Innspillet fra **Eivind Dalseg** på vegne av flere grunneiere som har fallrettigheter i Skåmåni er, slik Statsforvalteren vurderer det, imøtekommet gjennom verneforslaget som nå sendes på høring. For å kunne ivareta grunneiernes fallrettigheter til Skåmåni, er skogområdene på nordsiden av elva tatt ut av verneforslaget samtidig som vernegrensa foreslås trukket rundt 65 meter bort fra elvekanten på sørsiden av Skåmåni. Vi mener dette forslaget likevel fanger opp en betydelig verneverdig skog i området, som utgjør et godt tillegg til eksisterende verneområde. Videre vurderer vi det slik at verneforslaget, med justert forslag til avgrensning, ikke legger unødige begrensninger på en eventuell framtidig utbygging av kraftverk i Skåmåni. Som følge av at vernegrensen endres, vil heller ikke verneområdet komme i vesentlig konflikt med skogsbilveien det vises til i innspillet.

Bygland kommune sitt innspill er, i likhet med innspillet over knyttet til potensiell konflikt mellom verneområdet og eksisterende skogsbilveg til Skomeheia nord for Skåmåni og at det ikke bør legges til rette for et skogvern som begrenser eksisterende fallrettigheter til vassdraget. Ved at vernegrensen er justert og trukket lenger opp i lisen sør for Skåmåni, mener vi at merknadene i innspillet til kommunen er innarbeidet i verneforslaget som nå sendes på høring.

Kvåsfossen naturreservat (utvidelse)

Statsforvalteren mener det ikke er nødvendig å kommentere innspillet fra **Statnett SF**, da de ikke hadde noen merknader til verneforslaget slik som det ble sendt ut i oppstartsmeldingen.

Innspillet fra **Glitre Nett AS** er i hovedsak knyttet opp mot deres eksisterende energianlegg som ligger innenfor eksisterende Kvåsfossen naturreservat. Statsforvalteren understreker at denne verneprosessen i utgangspunktet kun gjelder for utvidelsesdelen mellom Kvåsfossen naturreservat og Morsfjellet naturreservat, og at det derfor ikke er rom for vesentlige endringer i verneforskriften for områdene som allerede er vernet som naturreservat. Verneforskriften for det samlede verneområdet, som nå sendes på høring, har med standard bestemmelser for eksisterende energianlegg, som vi mener dekker punktene som Glitre Nett AS har spilt inn til oppstartsmeldingen. Innspillet som går konkret på endring og flytting av mastepunkt, mener vi er dekket i bestemmelsen knyttet til oppgradering eller fornyelse av energianlegg i verneforskriften § 4 eventuelt i § 7 som regulerer oppgradering og fornyelse av anlegg som vil kunne ha negative konsekvenser for verneverdiene i området. Vernebestemmelsene er heller ikke til hinder for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energianlegg. Motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold samt oppgradering og fornyelse av anleggene vil kreve søknad og innvilget dispensasjon, jf. verneforskriften § 7.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i sitt innspill kommentert at de ikke kjenner til at deres interesser blir berørt av verneforslaget for Kvåsfossen. De ber likevel om at Glitre Nett AS, som er områdekonsesjonær i området uttaler seg til oppstartsmeldingen da det er eksisterende transmisjons- og distribusjonsnett innenfor eksisterende naturreservat ved Kvåsfossen. Glitre Nett AS har fått oversendt oppstartsmeldingen, og har uttalt seg til verneforslaget for Kvåsfossen. Statsforvalteren har kommentert deres innspill over. Vi mener derfor at innspillet fra NVE er tilstrekkelig fulgt opp fra vår side.

Områdebeskrivelser

Kviteflogi naturreservat (utvidelse)

Verneforslaget utgjør en vestlig utvidelse av Kviteflogi naturreservat. De høyeste vernekvalitetene i verneforslaget for utvidelse av Kviteflogi naturreservat finnes i bekkekløftmiljøet på sør/sørvestsiden av elva Skåmåni. Her finner man storvokst og kompakt granskog (om lag 120 år) på relativt høy bonitet. Området har skjermet beliggenhet og et skogsmiljø med stabilt høy luftfuktighet, noe som gir gode forhold for krevende arter tilknyttet skog i slike bekkekløftmiljøer. Området har også innslag av rike naturtyper, for eksempel i Urdalen der verneverdiene er knyttet til forekomster av rikere blandingsskog. Innenfor utvidelsesområdet finnes det også områder med gammel, temmelig skrinnet og høytliggende furuskog med et betydelig innslag av kontinuitetselement i form av gamle trær og død ved. Enkelte av furutrærne er anslått til å være så mye som 400 år. Området innehar et relativt høyt antall rødlistearter, der de aller fleste er knyttet til dødvedelement av furu, men noen er også knyttet til gamle grantrær i eldre, fuktig granskog med naturskogspreg sånn som rimnål og skjellknopplav (VU).

Kvåsfossen naturreservat (utvidelse)

Størsteparten av det foreslåtte verneområdet er lavereliggende, og strekker seg fra om lag 60 meter over havet og opp til 320 meter over havet. Verneforslaget omfatter en lise på vestsiden av elva

Lygna, og vil bidra til å binde sammen Morsfjellet naturreservat i sør med Kvåsfossen naturreservat i nord i ett felles verneområde. De høyeste vernekvalitetene i form av gammel og storvokst lindeskog finner vi i nordøst. Området i bekkedalen ved Tørkelia i sør fremheves også med store naturverdier knyttet til lågurt-eikeskog med innslag av rik alm-lindeskog med ask. Det finnes også innslag av spredte store eiker i høyereliggende deler av den mer eller mindre bratte østvendte delen av prosjektområdet, fra Tørkelia i sør til prosjektgrensa i nord. Forholdsvis gammel furuskog finnes på åsen i vest, med dominerende aldersklasse på 130-150 år, men med et betydelig innslag av eldre furutrær på over 200 år. Verneforslaget omfatter rødlista naturtyper i form av lågurtedelløvsog (VU) og innslag av frisk rik edellauvsog (NT). Det ble funnet enkelte sjeldne og krevende arter innenfor verneforslaget som edeltjærkjuke (VU) og vrangjordtunge (VU). Edeltjærkjuken finnes i gammel edellauvsog på læger av alm og lind. Videre ble det registrert andre sårbare arter som bleik kraterlav og mykbrunpigg.

Verneforskrifter

Forskrift om vern av Kviteflogi naturreservat, Bygland kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. representerer en bestemt type natur i form av alm-lindeskog, gammel barskog stedvis i form av storvokst og kompakt granskog i bekkekløftmiljø, samt sørvendt berg og rasmark.
- b. Har særskilt betydning for biologisk mangfold med mange truede og sjeldne arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Bygland kommune: 34/1, 34/3, 34/8, 34/10, 34/15, 34/101, 35/1, 35/2, 48/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på 7692 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av vedlagte vernekart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbragt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 andre ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp

- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende bygninger, traktorvei, sti og Hamregruva avmerket på vernekartet, og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet.
- e. merking og vedlikehold av stier som eksisterte på vernetidspunkt.
- f. beiting
- g. utsetting av saltsteiner
- h. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt

- i. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende vei og sti avmerket på vernekartet.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 andre ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på traktorvei avmerket på vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, inkludert Hamregruva
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- f. rydding av ungskog rundt skogskoie avmerket på vernekartet
- g. nødvendig motorisert transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende hytte ved Fossheimtjønn
- h. uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran, samt spredning fra disse
- i. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, e, g og § 7 bokstav a, b og d.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom

sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

[Navn] er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 15.12.2017 nr. 2050.

Forskrift om vern av Kvåsfossen naturresevat, Lyngdal kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. representerer en bestemt type natur i form av en østvendt vegetasjonsgradient fra Lygna med spesielt artsrik alm-lindeskog i blokkmarka og svartor nederst, rik edelløvskog i midten og furu- og ospeskog i øvre deler.
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av lågurtedellauvskog og frisk rik edellauvskog.
- c. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for et stort antall arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Lyngdal kommune: 244/3, 244/4, 244/5, 244/11, 245/5

Naturreservatet dekker et totalareal på 947 daa. Grensene for naturreservatet går fram av vedlagte vernekart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- f. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- g. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- h. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- i. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- j. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbragt ved eller på tilrettelagt bål plass som vist på vernekart, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- j. sanking av bær og matsopp

- k. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- l. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- m. vedlikehold av eksisterende vei, traktorslepe, utkikkspunkt og andre anlegg og innretninger avmerket på vernekartet i henhold til standard på vernetidspunktet.
- n. merking og vedlikehold av eksisterende stier, avmerket på vernekartet i henhold til standard på vernetidspunktet
- o. gjennomføring av terrengløp på sti langs Lygna på trasé som vist i vernekartet
- p. beiting
- q. utsetting av saltsteiner
- r. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- s. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt
- t. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet
- u. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c. Motorisert ferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- d. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier, sleper og stier avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- d. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- e. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på traktorvei og traktorslepe avmerket på vernekartet
- f. landing og start med Forsvarets luftfartøy
- g. nødvendig motorferdsel på eksisterende traktorslepe på gnr/bnr. 245/5, som vist i vernekartet, i forbindelse med jordbruksdrift samt uttransport av tømmer
- h. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- k. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- l. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- m. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- n. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, e, h og § 7 bokstav a, b, g, h og i
- o. oppsetting og vedlikehold av nye gjerder
- p. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d.

- q. merking og rydding av nye stier
- r. etablering av bål plass samt oppsetting av benker med plassering som vist i vernekart
- s. uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran, samt spredning fra disse.
- t. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- u. oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4
- v. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold d, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning
- w. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med gjenoppbygging og vedlikehold av vei til Dydland, som vist på vernekartet.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

[Navn] er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 1. desember 2017 nr. 1870 om vern av Kvåsfossen naturreservat, Lyngdal kommune, Agder og forskrift 20. desember 2023 nr. 2345 om vern av Morsfjellet naturreservat, Lyngdal kommune, Agder.